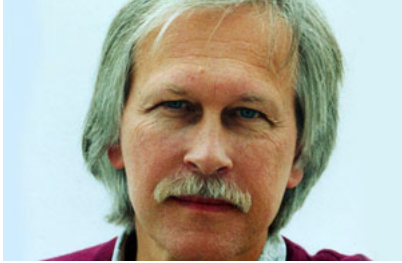

Almanya da sorumluluk almalı

29 Mayıs 2009

Uluslararası İnsan Hakları Ligi Başkan Yardımcısı Dr. Rolf Gössner, Kürt sorununun çözümü konusunda AB'nin aktif olmasını isteyerek, özellikle Almanya'ya sorumluluk düştüğünü söyledi. Dr. Rolf Gössner, Almanya'nın artık siyasi inisiyatifi üstlenmesi gerektiğini vurguladı.

Uluslararası İnsan Hakları Ligi Başkan Yardımcısı Dr. Rolf Gössner, Kürt sorununun çözümü için atılması gereken adımları gazetemize değerlendirdi. Öncelikli olarak çoğunluğu kapsayacak bir siyasi iradeye ihtiyaç olduğunu vurgulayan hukukçu Gössner, diyalog sürecinin önkoşullarını şu şekilde özetledi: "Kürtlere ve örgütlerine karşı kriminalizasyon durmalı, operasyonlar sona erdirilmeli, koruculuk sistemi feshedilmeli!"

Sayın Gössner, sizce siyasi zeminde bir diyalogun ön koşulu nedir? Türk devleti ile Kürt hareketi hangi adımları atmalı?

Kürt sorununu sağlam bir şekilde çözmeyi amaçlayan ciddi bir siyasi diyalog için bütün tarafların harekete geçmesi gerekir. Sorunu bu denli uzun bir süre görmezlikten gelen ve şiddetle bastıran Türk devleti ile Türk toplumuna özel sorumluluk düşüyor. Siyasi sorumlular şimdi Türkiye'de böyle bir sorunun var olduğunu ve Kürtlerin kültürel, sosyal ve siyasi haklarının esirgendiği, Kürt halkının sistematik bir şekilde ayrımcılığa maruz bırakıldığı, kriminalize edildiği ve dışlandığı müddetçe de bu sorunun varlığını sürdürüleceğini kabul etmek zorundalar. İkinci bir adım olarak Kürt sorununun barışçıl ve uzun vadede de adil çözümü için siyasi iradenin çoğunluğu kapsayacak hale gelip, uygulanması gerekir. Önkoşullar şunlardır: Kürtler ve Kürt örgütlerine karşı uygulanan kriminalizasyonun sonu, askeri operasyonların sona erdirilmesi ve köy korucu sisteminin feshi, korucuların silahsızlandırılması.

Fazlasıyla geciken diyalog ve müzakere sürecinde PKK'nin silahlı kanatları da bir dönüşüm sürecini geçirip, kendilerini feshetmeleri gerekecek. Yani bu taraf da sorunun askeri 'çözümünün' sonuçta olamayacağını kabul etmek zorunda. Bu yolda ilerlemenin sağlanması için - silahların bırakılması yanı sıra - çatışmalarda doğrudan veya dolaylı olarak yer almış kişiler için kabul edilebilir bir af çıkarılmalı. Yine PKK savaşçılarının yeniden topluma dahil olabilmesi için yardımların sunulması gerekecek. Aynı zamanda şiddet içermeyen siyasi faaliyetleri, düşünceleri ve ifadelerinden dolayı tutuklanan siyasi tutsakların serbest bırakılıp, rehabilite edilmesi lazım.

On yıllarca süren bu sorun kapsamında uygulanan insanlık suçlarının hukuk devletinin ilkeleri çerçevesinde (olası) faillerin etnik kimliğine bakmaksızın yargılanmalı. Ayrıca Güney Afrika örneğindeki bir hakikat ve adalet komisyonunun kurulması da düşünülebilir. Bu şekilde Türk-Kürt sorunu ve onun sonuçları ve her iki tarafın işlediği suçlarla ilgili aktif bir sorgulama içerisine

girilebilir. Bütün faili meçhul 'kaybettirme' olayları ve cinayetler bunun kapsamına girer.

Türk ordusunun PKK'nin eylemsizlik kararına rağmen kapsamlı operasyonlar düzenliyor olması sizce nasıl değerlendirilmeli?

Bu tür askeri operasyonlar, diyalogu ciddi bir şekilde yürütme ve ileride yapılacak müzakerelerde somut başarılar elde etme yönündeki mevcut çabaları zehirliyor. Hukuk dışı bombardımanlar, Kürt sorununu müzakerelerle, barışçıl yöntemlerle ve adil bir şekilde çözmeye dönük bütün çabaları tasfiye ediyor.

Mevcut durumda kırılğan bir pozitif atmosferden söz ediliyor. Bu atmosfer nasıl güçlendirilebilir?

Diyalog bütün olası toplumsal, siyasal, ekonomik ve kültürel zeminlerde gerçekleşmeli. Bir yandan tabii ki Türk hükümeti bunu yapmalı. Ama öbür yanda kurumları ve şahsiyetleri ile çok daha fazla sorunun çözümü için çaba sarf etmesi gereken Türk sivil toplumu böyle bir diyaloga girişmeli. Aynı zamanda uzun bir süreden beri diyalogtan yana çaba sarf eden, bunu güçlendirmeye çalışan uluslararası sivil toplum ve insan hakları örgütleri buna dahil olmalı. Üçüncüsü; Avrupa tarafından bu tepkinin çok daha fazla güçlendirilmesi gerekiyor; özellikle de AB katılım müzakereler kapsamında. Bu anlamda Türkiye'deki baskılardan dolayı çok sayıda Kürdün yaşadığı Almanya'ya bu konuda sorumluluk düşüyor. Çok sayıda Türk ve Kürt kökenli yurttaşın sahip olan Almanya'nın Türk-Kürt sorununun çözümü, halkların barışması için artık siyasi inisiyatifi üstlenip, kendi sınırları içerisinde de Kürt tarafı ile açık ve eleştirel diyalogu geliştirmeli. Ve bunun için damgalandırmalara, kriminalizasyona, dışlamaya ve çekincelere son vermeli.

AB'nin böylesi bir süreçte olumlu bir rol üstlenebileceğine, ya da böyle bir rol üstlenmeye hazır olduğunu düşünüyor musunuz?

Kürt sorunu, hatta genel olarak azınlıklar sorunu ve insan hakları sorunu Türkiye'nin AB üyeliğinin kilit sorunlarıdır ve bundan sonra da böyle bir kilit sorunu olmayı sürdürecektir. Ve bu, bütün Avrupayı ilgilendiren bir sınavdır. Avrupa Birliği artık Kürt halkına bütün insan haklarını ve siyasi-kültürel eşitlik garantileyen bir çözüm için Kürt sorununu önemle Türkiye ile müzakerelerin gündemine koymalı. Ancak ciddi bir demokratik çözüm elde edilmek isteniyorsa bu müzakerelere Kürt temsilcilerin de dahil edilmesi gerekir. Mesele uzun bir süreden beri ayrı bir Kürt devletinden, yani bölücülükten ibaret değildir. Mesele, Türkiye sınırları içerisinde bir çözüme ulaşmak ve böylece eşit haklara dayalı bir katılımı mümkün kılmaktır.

Dr. Rolf Gössner kimdir?

Uluslararası İnsan Hakları Ligi'nin Başkan Yardımcısı olan Dr. Rolf Gössner, avukat ve parlamenter danışman olarak Almanya'nın Bremen kentinde yaşıyor. Almanya'da insan ve temel haklarla ilgili çok sayıda kitaba imza atmış olan Gössner, 1983-1998 yılları arasında değişik üniversitelerde öğretim görevlisi olarak çalıştı. Gözlemci olarak çok sayıda siyasi davaya katıldı. 1997 yılından beri çıkardığı 'Temel Haklar Raporu' için geçtiğimiz yıl 'örnek niteliğindeki demokratik tutumu, kayda değer medeni cesareti ve toplumun yararı için verdiği örnek çabalar' için Theodor Heuss Ödülü'ne layık görüldü.